

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยแบบหลายวิธี (Multi-method Approach) ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีการออกแบบกระบวนการ เสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียน แล้วนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนที่สอนระดับประถมศึกษาและ ระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เขต 2 และเขต 3 เขตละ 3 โรงเรียน รวม 9 โรงเรียน มีครูเข้าร่วมโครงการ จำนวน 112 คน รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูที่สอนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 เขต 2 เขต 3 ครูพระที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ครูทุกคนในโรงเรียนที่สอนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เขต 2 และเขต 3 เขตละ 3 โรงเรียน รวม 9 โรงเรียน จำนวนครู 112 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. ครูพระที่สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 50 รูป ได้มาโดยการสมัครใจ

สรุปรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

เขตพื้นที่การศึกษา	โรงเรียน	จำนวน	รวม
1	1. บึงบอระเพ็ดวิทยา	18 คน	48 คน
	2. วัดมะมั่ง	14 คน	
	3. ชุมชนวัดเกษไชยเหนือ	16 คน	
2	1. สวนป่าแม่กะสี	16 คน	29 คน
	2. บ้านปางขนุน	5 คน	
	3. วัดประสาธวิถิ์	8 คน	
3	1. บ้านเขาล้อ	12 คน	35 คน
	2. บ้านหัวถนนเหนือ	16 คน	
	3. ห้วยน้ำลาด	7 คน	
รวม		112 คน	
	ครูพระ	50 รูป	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โครงร่างกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. แบบสอบถามเจตคติของครูต่อกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างและการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงครั้งนี้มีช่วงระยะเวลาในปีการศึกษา 2551-2552 ระหว่างเดือนมิถุนายน 2551- มิถุนายน 2552 โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. การสร้างคณะทำงานวิจัย เป็นการรวบรวมบุคคลจากกลุ่มบุคคล 4 ฝ่ายซึ่ง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์มหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ที่สนใจการสนับสนุนครูในการจัดการเรียนรู้งานวิจัยครั้งนี้มีอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์เป็นผู้ริเริ่มและเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

การประชุมครั้งที่ 1 วันที่ 5 มิถุนายน 2551 ได้คณะทำงานวิจัย 29 คน คือ

- อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 3 คน
- ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ 8 คน
- ผู้บริหารโรงเรียน 9 คน และคณะผู้รับผิดชอบงานวิจัยนี้ 9 คน รวม 18 คน

โรงเรียนเข้าร่วมโครงการ 9 โรงเรียน ดังนี้

เขตพื้นที่การศึกษา	โรงเรียน
1	1. บึงบอระเพ็ดวิทยา 2. วัดชะมัง 3. ชุมชนวัดเกษไชยเหนือ
2	1. สวนป่าแม่กะสี 2. บ้านปางขนุน 3. วัดประสาธวิถิ
3	1. บ้านเขาลือ 2. บ้านหัวถนนเหนือ 3. ห้วยน้ำลาด
	ครูพระ 40 รูป

หัวหน้าโครงการวิจัย ได้ประชุมผู้บริหารโรงเรียนและคณะทำงานวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการและภารกิจของนักวิจัยและผู้บริหารโรงเรียน

คณะทำงานวิจัยได้ร่วมกันกำหนดขั้นตอนการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ว่ามีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ 1) การออกแบบ 2) การประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการ 3) การนำไปทดลองใช้

2. การออกแบบกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ดำเนินการการออกแบบกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปให้คณะทำงานวิจัยของโรงเรียนที่ร่วมโครงการวิจัยวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะ

การออกแบบกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลในข้อ 1 หนึ่งใน การช่วยกันกำหนดขั้นตอนของกระบวนการว่าจะประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ กี่ขั้นตอน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการทำงาน โดยอาศัยเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูผู้สอน และ คณะทำงานในข้อ 1

คณะทำงานวิจัยได้ร่วมกันออกแบบกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการนี้ประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติ 5 ขั้นตอนคือ

1. การสร้างคณะทำงานวิจัยในโรงเรียน
2. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูและครูพระ 2 เรื่อง คือทฤษฎี หลักการ แนวคิด วิธีสอน เทคนิคในการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน และการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. การปฏิบัติการของครูใน โรงเรียน/ในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของครู
5. การจัดประชุมเสนอผลงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน

การประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน มีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. ทดลองใช้กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะทำงานวิจัยและโรงเรียนได้ทดลองใช้กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนใน โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้หรือ เสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามกระบวนการ 4 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 และ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลาประมาณ 4 เดือน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2551- กุมภาพันธ์ 2552 และมีการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ 5 คือ การจัดประชุมเสนอผลงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง

คุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน ในเดือน มิถุนายน 2552 ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

2. ประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน

ดำเนินการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน มีรายละเอียดดังนี้

1. ประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามเกณฑ์ 80% กล่าวคือ ครู ร้อยละ 80 สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

2. รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อใช้ในการอภิปรายผล โดยวิธีการต่อไปนี้

2.1 การตรวจรายงานผลการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูทุกคนในโรงเรียนรวมทั้งของครูพระ

2.2 การสังเกตชั้นเรียนโดยผู้บริหารและศึกษานิเทศก์

2.3 การสัมภาษณ์ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ โดยอาจารย์มหาวิทยาลัย

2.4 การประเมินตนเองของครู

ระยะที่ 3 การเปรียบเทียบเจตคติของครูก่อนและหลังการใช้กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มนักวิจัยได้ทำการศึกษาเจตคติของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการดังนี้

1. ประเมินเจตคติของครู โดยวิธีการสำรวจ

2. ประเมินเจตคติของผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์โดยการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์สถิติทั้งการบรรยายและการสรุปอ้างอิง ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการเสนอข้อมูลในรูปกราฟ นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลเชิงคุณภาพด้วย